

Het Schrijvertje

IVN Roermond e.o.

Winter 2017

Jaargang 28, nummer 1

BELEEF DE NATUUR!

Van de redactie

Door Laur Lennards en Frans Hendriks

In de weken dat wij Het Schrijvertje klaar maken heerst er altijd een bepaalde spanning. Is er voldoende kopij, misschien te veel, hebben we mooie foto's, is het gevarieerd genoeg, zijn we op tijd enz. Maar dit jaar is er een extra spanning: we proberen om het blad vóór Kerstmis bij u bezorgd te krijgen.

In ons blad dit keer weer een gevarieerd aanbod van enthousiaste leden van onze levendige IVN-afdeling. U vindt nieuws over zaken waar leden mee bezig zijn zoals een "voedselbos" en de kennis die opgedaan wordt tijdens een nachtelijke vlinderinventarisatie afgelopen zomer. Ook weer de aankondigingen van diverse nieuwe werkgroepen en geplande cursussen zullen u verrassen. En...., we hebben een primeurtje; de aankondiging van een prachtige nieuwe uitgave van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

We hebben de laatste nummers aandacht besteed aan een aantal onderwerpen die door het controversiële karakter in het nieuws zijn; de opmars van de bever en de uitdijende populatie ganzen. Ook in dit nummer zo'n onderwerp; de jacht. Dit keer niet geschreven door een van onze leden maar door Pauline van Riet, contentmanager van de Nederlandse Jagersvereniging Limburg. We hebben haar gevraagd hoe de jacht georganiseerd is, waar jagers aan moeten voldoen, wat wel en niet mag en/of nodig is. Materiaal dus dat nodig is om een genuanceerde discussie te kunnen voeren.

We hopen dat u aan ons afdelingsblad genoeggen beleeft en wensen u van harte een gezond en natuurrijk 2018.

En toch ook weer even: de uiterste inleverdatum van kopij voor het lentenummer is 28 januari.

Inhoudsopgave

- 2 - Van de redactie
 - Inhoudsopgave, bestuur en colofon
- 3 - Van de voorzitter
 - Natuurscursus
- 4 - Natuurdenken (column)
- 5 - Opknappbeurt voor de IJzeren Rijn
- 6 - De groene kerk (column)
 - Help ons padden overzetten
- 7 - Het voedselbos, een duurzame oplossing voor voedselproductie
- 9 - Natuurcafé
- 10 - Activiteitenkalenders

- 11 - Kerstwandeling
- 12 - De nacht van de nachtvlinder
- 13 - Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas-Swalm-Nette
- 14 - Algemeen jaarprogramma 2018
- 15 - De jacht in Nederland
- 17 - Weer een nieuwe natuurgids
 - Nieuwe werkgroep Macrofauna
- 18 - Cursus Tuinreservaten
- 19 - Aandacht voor ... Jos Littmann
 - *** Onze sponsors zijn te vinden op de pagina's 8, 9, 14, 18 en 20.

Bestuur IVN Roermond e.o.

Voorzitter:	Marjan Straver marjan.straver@ivnroermond.nl 0475 318181
Secretaris:	Vacature secretariaat@ivnroermond.nl
Penningmeester:	Lily Welters lily.welters@ivnroermond.nl 0475 464504
Bestuurslid:	Jo Mayer jo.mayer@ivnroermond.nl 0475 466678
Bestuurslid:	Ruud Snijders ruud.snijders@ivnroermond.nl 0475 476909

Colofon

Nummer 110, december 2017
Voorpagina: Hillenraederlaan Swalmen.
Foto Frans Hendriks

Redactie: Frans Hendriks, Laur Lennards, Frank Heinen, Marieke Michels.
Vormgeving: Marieke Michels en Frans Hendriks.
Email: hetschrijvertje@ivnroermond.nl
Print: Editoo B.V. - www.editoo.nl

Secretariaat: secretariaat@ivnroermond.nl

Website: www.ivnroermond.nl
Webmaster: webmaster@ivnroermond.nl
Ledenadministratie: ledenadministratie@ivnroermond.nl
Bankrekening: NL18RABO 0135 8373 67

Van de voorzitter

Door Marjan Straver

Wintertijd! Erg? Wel nee, vanaf dit jaar hebben we zelfs de mogelijkheid om, in deze zogenaamde donkere maanden, naar het Natuurcafé (BC Leudal) te gaan. Erg gezellig kan ik u vertellen, iedere eerste vrijdag van de maand ben je welkom vanaf 19.30 uur. Ook wacht ons nog de, inmiddels zeer bekend geworden, kerstwandeling op 26 december. Helaas kan ik zelf dit keer niet aanwezig zijn.

En: Vol Verwachting Klopt Ons Hart, want wat gaat ons het jaarprogramma 2018 brengen? Als het goed is kunt u het nieuwe programma vinden in dit Schrijvertje. Uit de wandelgangen heb ik vernomen dat er minstens twee cursussen worden aangeboden: De Natuurscursus en de cursus Tuinreservaten. U zult hier ongetwijfeld meer van horen. Tevens heeft u in deze uitgave van Het Schrijvertje, de uitnodiging en agenda ontvangen voor de ALV 2018 (maandag 5 februari, aanvang 20.00 uur in 't Leuke te Beegden). Komt Allen Tezamen, zou ik zo zeggen, want

wie weet staan er wel spannende dingen te gebeuren. Bovendien, wie is er niet nieuwsgierig naar wie de Groene Camera Trofee 2017 gaat?

Terugkijkend op 2017 hebben we een bewogen jaar achter de rug. Mensen ziek, mensen beter, mensen weg, maar ook nieuwe leden erbij. De regionale Natuurgidsencursus is met succes afgesloten, nieuwe activiteiten hebben zich aangediend en de activiteiten van ons jaarprogramma mochten er weer zijn. Een dankwoord namens ons bestuur naar al onze leden is hier dan ook zeker op zijn plaats. Dit geldt natuurlijk ook voor onze subsidiegevers, onze adverteerders en sponsors.

Ik wens iedereen bijzondere feestdagen en een heel goed begin van 2018! Laten we ervoor gaan dat onze vereniging, IVN Roermond e.o., ook in 2018 weer stevig op de kaart blijft staan.

Natuurscursus

Een introductie in de natuur in 13 lessen Maart – Juni 2018

Theorielessen op dinsdag van 19.30 - 22.00u, in Roermond en Beegden, buitenlessen op zaterdagmorgen.

Onder het motto 'Beleef de natuur in je eigen leefomgeving' organiseert IVN Roermond e.o. in de periode maart-juni 2018 een natuurscursus voor beginners, met binnen- en buitenlessen. De cursus is bedoeld voor iedere geïnteresseerde, zowel IVN-leden als niet-leden.

We hebben in Roermond en in de omgeving van Roermond prachtige natuur met fraaie afwisselende landschappen. De Maas is hierin een belangrijke vormgever geweest. Deze natuurgebieden zijn rijk aan bomen, planten en dieren, zoals vogels, zoogdieren, vlinders, vissen, amfibieën en insecten.

Steeds meer mensen willen daar graag wat meer van weten om er beter van te kunnen genieten. Ben je een van hen,

dan is deze cursus een prima start om je in de wonderen der natuur te gaan verdiepen.

In een 13-tal lessen krijg je basiskennis over de volgende onderwerpen: landschapsvorming, vogels, planten, insecten, bomen, water/waterleven en duurzaamheid.

De data van de theorielessen zijn 20 maart, 3 april, 24 april, 8 mei, 22 mei, 12 juni en 19 juni.

De buitenlessen zijn op zaterdagmorgen: 24 maart, 7 april, 12 mei, 26 mei, 16 juni en 23 juni.

Kosten: voor IVN-leden € 55; voor niet-leden € 70. Naast de 13 lessen is in dit bedrag een cursusboek begrepen met van elk onderwerp een inleiding en de lespresentatie.

Je kunt je opgeven bij:

René Horsten: rene.horsten@ivnroermond.nl, 06-22468910

Peter Kessing: peterkessing@gmail.com, 06-25378119

Je kunt bij hen ook terecht voor verdere informatie.

Raadpleeg ook onze website: www.ivnroermond.nl

Natuurdenken

Door Pieter Brouwer

Ons zoontje was een paar dagen gaan logeren bij opa en oma. Hij had kikkervisjes gevangen in de tuin en zou er een paar meenemen naar huis. We hadden alvast een klein aquarium met deksel neergezet waar ze bij thuiskomst meteen in konden. Tot onze schrik bleek 'een paar' een vrij subjectief begrip te zijn en kwam er een massa van tientallen, al aardig vergevorderde bruine kikkerlarven tevoorschijn! Een deel ging naar onze minivijver in de tuin en een deel naar de achterburen maar het bleven er eigenlijk te veel...

Kikkervisjes doen aan kannibalisme dus ik hoop maar dat de voorpoten er snel zijn, zodat we ze snel in het park kunnen loslaten. Anders moet ik mijn zoontje gaan uitleggen dat die halve kikkervisjes ook bij de natuur horen ('bijvoorbeeld als een waterplas grotendeels uitdroogt'). Toch wel zielig! Tot nu toe eten ze gelukkig alleen de stukjes groente, die we in het water gooien en staan onze kinderen geregeld en vol bewondering in het aquariumpje te turen, lachend om die grappige kikkervismondjes.

Als kind en zelfs nog als student had ik altijd huisdieren, vooral knaagdieren. Toen ik ging samenwonen, moesten mijn cavia's het veld ruimen voor mijn vriendin, die allergisch is voor alles met haren en veren. Stiekem heb ik het altijd wel jammer gevonden dat mijn kinderen geen huisdieren kunnen houden. Ik heb het altijd als een vast onderdeel van de opvoeding gezien. Door het houden en verzorgen van huisdieren leren kinderen namelijk verantwoordelijkheid, sociale vaardigheden en respect voor dieren.

Huisdieren zijn zielig. Dieren horen in de natuur, niet in een hokje of in een huis! Natuurlijk, heeft mijn vrouw wel een punt en ik deel haar mening eigenlijk steeds meer. Als je erover na gaat denken is het ook raar. Dieren opsluiten om

ernaar te kijken of grote beesten temmen en aan een touw geketend voor je uit laten lopen... Veel huisdieren hebben obesitas door gebrek aan beweging, slechte voeding en veel andere zijn psychisch niet in orde. Ik liet mijn cavia's los lopen door mijn studentenkamer en dan blijken het echt niet altijd luie, dikke, lusteloze beesten te zijn. Maar een kamer is en blijft geen Peruaanse bergweide.

Niet alle dieren hebben evenveel last van een gekooid leven, dat is ook wel waar. Bij terrariumdieren ligt het probleem meer in de herkomst en handel. En die laatste opmerking, ook weer afkomstig van mijn echtgenote, sluit mooi aan bij mijn nieuwe plan. Als de kikkertjes straks weg zijn, maak ik een mooi terrarium voor mijn kinderen. En daar doe ik steeds iets anders in uit onze tuin of ons huis (spinnen, kevers, hooiwagens, pissebedden...). Hebben we toch nog huisdieren! Benieuwd wat mijn vrouw daar nu weer tegenin gaat brengen.

Foto van de schrijver

Fotowerkgroep gaat van start

De fotowerkgroep heeft voor de komende periode een aantal foto-excursies gepland. Het doel is om met een thema al wandelend foto's te maken en van elkaar te leren. Wat moet ik gebruiken om tot een betere foto te komen? Hoe speel ik met licht? Hoe krijg ik een betere compositie? Dat soort dingen willen we met elkaar delen. Het is niet nodig om een ervaren fotograaf te zijn. Iedereen die beschikt over een fototoestel kan meegaan. In de werkgroep zitten enkele professionele krachten, waar je tijdens het fotograferen met je vragen terecht kunt en die je tips zullen geven. Meedoen? Graag vooraf aanmelden bij fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Wat gaan we doen?

Zaterdag 20 januari. Fotograferen bij de Stadswede, met name de vogels bij de oude Maasarm en de plassen De Stille en De Snepper. Samenkomst: 10.00u bij Mijnheerkens, Mijnheerkens 1, 6041 AT Roermond. Hier is parkeergelegenheid. Einde ongeveer 13.00 uur.

Zondag 4 maart. We gaan met het thema water het Leudal in. Samenkomst 9.30u Bezoekerscentrum Leudal, Roggel-

seweg 58, 6081 NP Haelen. Hier is parkeergelegenheid. Einde ongeveer 12.30u

Zaterdag 14 april. We gaan voorjaarsbloemen fotograferen bij de hellingbossen van Elsloo. Samenkomst Carpoolplaats Maasbracht 9.30u, waarna we gezamenlijk naar de hellingbossen rijden. Einde ongeveer 12.30u. Ongeacht het weer gaan de excursies altijd door!

Oproep insturen foto's voor Groene Camera-trofee

De fotowerkgroep vraagt iedereen om foto's gemaakt bij IVN-activiteiten in te sturen naar fotomaster@ivnroermond.nl. Dit kunnen natuurfoto's zijn of actiefoto's tijdens IVN-excursies of andere activiteiten van IVN.

Insturen kan tot 1 januari 2018. De fotowerkgroep beraadt zich nog over de wijze waarop de foto's zullen worden gepubliceerd. Daarnaast maakt de fotowerkgroep een selectie van de inzendingen in 2 categorieën: natuurfoto's en activiteitenfoto's. Tijdens de ledenvergadering op 5 februari wordt door de aanwezige leden op ludieke wijze de beste foto gekozen en ontvangt de maker de Groene Camera Trofee

Opknopbeurt voor IJzeren Rijn

Door Frank Heinen

Door gebrekkig onderhoud en de oprukkende vegetatie is de IJzeren Rijn de laatste jaren behoorlijk dichtgegroeid. Hoog tijd dus om hier iets aan te doen. De spoorlijn is namelijk belangrijk voor de natuurwaarden in het Meinweggebied en tevens waardevol als buffer bij natuurbranden.

Het Meinweggedeelte van de IJzeren Rijn is vooral belangrijk als leef- en migratiegebied voor warmteminnende dieren en plantensoorten. Maar omdat langs grote delen van de niet in gebruik zijnde spoorlijn jarenlang weinig tot geen onderhoud heeft plaatsgevonden, heeft het traject de laatste jaren flink ingeboet aan natuurkwaliteit. Op plaatsen is het spoor door de opschietende vegetatie en struikopslag gewoonweg overwoekerd. Hierdoor worden open plekken met voldoende zoninstraling langs het traject steeds schaarser. Een ontwikkeling die nadelig is voor bijvoorbeeld de adder, gladde slang, zandhagedis, blauwvleugelsprinkhaan, een breed scala aan andere insecten, amfibieën en diverse plantengemeenschappen die van warmte en openheid houden.

Inmiddels zijn al diverse initiatieven op touw gezet die de IJzeren Rijn weer opener moeten maken. Met de toestemming van spoorbeheerder ProRail coördineert rentmeester Peter van Soest (Rentmeesterskantoor van Soest) in samenwerking met diverse andere partijen in de regio de opschoningsacties langs het traject. Bij die werkzaamheden is vooral een belangrijke rol weggelegd voor vrijwilligers en onderzoekers. Zo zijn er al meerdere natuurwerkdagen geweest die helemaal in het kader stonden van het opknappen van bepaalde deeltrajecten. Een ander geslaagd voorbeeld van burgerparticipatie is de betrokkenheid van de Hakhoutbrigade en de Bewonersgroep Reeuwde. Vanuit die hoek werd gelijk heel enthousiast gereageerd op het voorstel om de handen uit de mouwen te steken en de overhangende vegetatie aan de zuidzijde van het spoor onder handen te nemen. Ook in bepaalde bedrijfskringen vindt het opschoningsproject weerklank. Naar aanleiding van een biodiversiteitscheck uit 2012 leek het de in Industriepark Roerstreek gevestigde firma Sekisui een goed idee om ook iets terug te doen voor de plaatselijke natuur. Het beheren van het stukje IJzeren Rijn dat richting Melickerheide en langs het bedrijf loopt is een van de groene agendapunten van Sekisui.

Het doel van de werkzaamheden langs de IJzeren Rijn is tweeledig. De ecologische component richt zich vooral op het herstellen van belangrijke microbiotopen voor reptielen, amfibieën, insecten en warmteminnende planten. Daarnaast is het spoorwegtracé ook een belangrijke ecologische verbindingszone. Na het grote onderhoud is het de bedoeling dat het gebied op de lange termijn extensief begraaasd gaat worden door schaapskuddes om zo heideontwikkeling en de vorming van kruidenrijke floragemeenschappen te stimuleren. Het is belangrijk om te weten dat de werkzaamheden zijn gericht op het bevorderen van natuurwaarden en niet op het reactiveren van de IJzeren Rijn. Een extra doelstelling die verbonden is aan het opschonen van de IJzeren Rijn is het vergroten van de brandveiligheid in het Meinweggebied. In het Brandpreventieplan Meinweg is het spoortracé namelijk aangewezen als een zogenoemde stopgrens bij een natuurbrand. Als ergens in de Meinweg een vlammenzee ontstaat, is het de bedoeling dat het spoor zorgt voor een natuurlijke brandgang. Een grotendeels onbegroeide strook in een gebied met bos en heide kan voorkomen dat een natuurbrand snel overslaat naar andere terreindelen en het aan de Meinweg grenzende industrieterrein. De komende tijd staat nog een grondige opschoningsronde gepland. Die moet een groot deel van de opkomende dennen en overhangende vegetatie verwijderen. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Boeve en Hop Houthandel. De te kappen bomen zijn gemarkeerd met een oranje vlek. Het is de bedoeling dat de opschoning van de IJzeren Rijn de komende maanden grotendeels wordt voltooid.

Foto's van de schrijver

Meedenken?

U kunt zien dat de redactie met veel plezier Het Schrijvertje van inhoud voorziet en het mooi probeert te maken. De inhoud bepalen we in twee bijeenkomsten per uitga-ve. We praten over wat we tegengekomen zijn aan nieuws en wie we zullen benaderen. Dit gaat allemaal in overeenstemming. Toch lijkt het ons een goed idee om er een nieuw iemand bij te hebben om mee te denken over de inhoud. Is dat wat voor u? Laat het weten middels een mail aan redactie@ivnroermond.nl of een telefoontje aan Frans Hendriks, 06 - 23 66 31 57.

De Groene Kerk

Door Huug Stam

De cirkel is rond. Op initiatief van Vogelbescherming Nederland wordt geïnventariseerd hoe de bedrijfsvoering is en de mogelijkheden zijn voor natuur op gronden die bij kerken in eigendom zijn. De Vogelbescherming werkt samen met A Roche, een christelijke natuurorganisatie die streeft naar een natuurvriendelijk beheer van kerkgronden. Veel van deze percelen worden zeer intensief gebruikt, wat in strijd is met wat in de Bijbel duidelijk wordt vermeld: het goed zorgen voor Gods schepping.

De Volkskrant van 25 oktober 2017 wijdt hier een artikel aan met de titel 'Groen geloven vergt daadkracht'. Een speciale groep, de Groene Kerken, zet zich structureel in voor natuur en milieu. Elk jaar verplichten zij zich tot een extra maatregel om natuur of milieu te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn het aanleggen van een biologische groentetuin, het aanbrengen van led-verlichting of het installeren van zonnepanelen. De voornamelijk protestantse kerken hebben veel grond in bezit; het betreft tienduizenden hectares. Vrijwilligers in het natuurbeheer van A Roche verwelkomen op internet minister Carola Schouten met haar mooie baan, maar wijzen ook op het belang van natuurbeheer. Er liggen, vergeleken met de aanleg van een groentetuin, grote kansen en mogelijkheden.

Het is van het grootste belang dat ook niet-groene kerken aangespoord worden om de bedrijfsvoering te veranderen.

De gevolgen voor natuur en milieu zullen dan snel zichtbaar en meetbaar worden door bijvoorbeeld de uitbreiding van het aantal weidevogels.

Hoewel het initiatief uit lijkt te blinken in eenvoud, ligt dit in de praktijk toch wat anders.

In de meeste gevallen is er sprake van langlopende pachtcontracten. De bepalingen in deze contracten kunnen niet eenvoudig en op korte termijn aangepast worden. Een ander beletsel is dat kerken huiverig zijn om van de inkomsten van een intensieve agrarische exploitatie af te zien. Dit wordt versterkt door teruglopend kerkbezoek, waardoor de inkomsten van veel kerken afnemen. Tot slot is het niet eenvoudig van een pachter op het gebied van natuur en milieu aanpassingen te vragen of op te leggen als deze hiervan de noodzaak noch het voordeel ziet. Daarnaast kan hij van mening zijn dat de gewenste wijzigingen niet in zijn bedrijfsvoering passen.

Voor de minister ligt er inderdaad een uitdaging. Zij zal veel daadkracht moeten vertonen om de grote schade te repareren die door een eerdere bewindvoerder is veroorzaakt. Deze zat namens een andere christelijke partij in het Kabinet.

De cirkel is inderdaad rond. Eind negentiende eeuw verhuisden mijn voorouders samen met vele anderen op initiatief van de kerk naar Zuidoost-Nederland. Het doel van de kerk was de kerkelijke gemeenschap in stand te houden door het aantal mensen in de regio uit te breiden.

Vooraf kinderrijke gezinnen waren welkom, waardoor de kerken voller werden. De nieuwe bewoners werden betere toekomstmogelijkheden geboden door het ontginnen van 'woeste' gronden die in eigendom van de kerk waren. Percelen die men in de Kempen en de Peel anno 2017 als natuurgebieden zou kenmerken.

Foto van de schrijver

Help je ons mee padden overzetten?

Door Joost Geraets

Bij de Bedelaar, tussen Haalen en Nunhem en bij de 'waterfabriek' in Beegden zetten leden van ons honderden padden, kikkers en salamanders over. We kunnen daar hulp bij gebruiken! Help je ons mee? Zo voorkom je samen met ons dat deze beestjes op weg naar hun voortplantingswater worden overreden.

Graag tot ziens bij ons startbijeenkomst in februari. Als je je aanmeldt bij René Horsten, rene.horsten@ivnroermond.nl dan krijg je tijdig een uitnodiging.

Alvast hartelijk bedankt namens de kikkers, padden en salamanders.

Foto Joost Geraets

Het voedselbos, een duurzame oplossing voor voedselproductie

Door Janne Opmeer

"Genoeg Voor Iedereen Voor Altijd". Dat is de kernachtige definitie die de in begin 2017 opgerichte werkgroep Duurzaamheid van IVN-Roermond hanteert voor het complexe begrip duurzame ontwikkeling. Een van de leden van deze werkgroep, Hetty Adams, probeert hieraan een bijdrage te leveren door zich onder andere gepassioneerd in te zetten voor voedselbossen en daarbij expliciet voor het voedselbos Sualmana in Swalmen. Wie is Hetty en wat is een voedselbos?

Over dat laatste gaf Wouter van Eck, mede-eigenaar van het voedselbos Ketelbroek in Groesbeek, een drukbezochte lezing op 13 december 2016 als onderdeel van het IVN-jaarprogramma. In een interview met Hetty probeer ik om nog meer te weten te komen over voedselbossen.

Hetty is 47 jaar jong, geboren en getogen in Linne en woont daar ook nu nog. In haar jeugd ging zij vaak logeren bij haar lieve peettante op de boerderij. Daar ligt de basis voor het buiten werken met de natuur. In haar werkzame leven is zij op dit moment gedetacheerd bij de rijksdienst voor ondernemend Nederland RVO in Roermond. Daarnaast vindt ze haar ontspanning in het samen met andere betrokkenen in een gezellige sfeer actief te zijn tijdens de vrijwilligerswerkdagen die zij organiseert in het voedselbos Sualmana in Swalmen.

Wat is een voedselbos?

Voedselbosbouw Nederland definieert een voedselbos als: "een vitaal ecosysteem, dat door mensen is ontworpen naar het voorbeeld van een natuurlijk bos." Onderscheidende kenmerken van een voedselbos zijn: de aanwezigheid van een vegetatielaag met hoge kruinbomen, minimaal drie andere vegetatielagen en een grote, snel toenemende biodiversiteit aan voornamelijk overblijvende eetbare soorten.

Een voedselbos is aangelegd om optimaal voedsel te verbouwen, voor zowel de mens als plant en dier. Hierbij worden natuurlijke eigenschappen van de bodem, planten en objecten zo optimaal mogelijk benut. Hiervoor is kennis van het ontwerpprincipe nodig. Een voedselbos wordt in 7 'teeltlagen' verdeeld. Bodembedekkers, wortels en knollen, kruidlaag, struiklaag, kroonlaag, paddenstoelen en klimplanten. Zo wordt er bij de aanleg van een voedselbos ook gekeken naar de bloesemboom, zodat vanaf de eerste bloei van de gele kornoelje tot aan november de bloei van de klimop voedsel voor de insecten beschikbaar is. De rode kardinaalsmuts (giftig) staat in Swalmen voor het aantrekken van vogels die rupsen eten. Het idee hiervan is dat niet alleen de rupsen op de kardinaalsmuts opgegeten worden, maar ook die op de appelboom. Vogelpoep bevat belangrijke meststoffen voor het voedselbos.

Wat hebben voedselbossen te maken met het thema duurzaamheid?

De term voedselbossen is een onderdeel uit de permacultuur. Bij permacultuur wordt er gestreefd naar het creëren van een wereld, waarin alles hernieuwbaar is zonder de aarde te beroven van eindige grondstoffen. Denk o.a. aan aardolie/aardgas en fosfaat.

Permacultuur gaat onder andere ook over het bouwen van huizen van bijvoorbeeld stro en leem, eigen watervoorziening filteren en sociale aspecten. Een mooi voorbeeld vind ik bijvoorbeeld de isolatiekwaliteit van behandelde schapenwol met zeer vele positieve eigenschappen.

Voedselbossen zijn een onderdeel van duurzaamheid. In een voedselbos worden geen bestrijdingsmiddelen of kunstmest gebruikt. Een alternatieve landbouwmethode waarin veel te ontdekken valt. Een voedselbos is ook in staat veel water op te nemen in de bodem en in tijden van extreme omstandigheden, beïnvloeden de bomen en struiken het klimaat zeer gunstig. Dit in tegenstelling tot de huidige landbouw, waar een aantal maanden de bodem onbedekt is en diverse gunstige functies van een bedekte bodem verloren gaan.

Liggen er voedselbossen in het werkgebied van de IVN-afdeling Roermond? Zo ja, waar?

In Swalmen ligt voedselbos Sualmana van 4.600 m² dicht bij 't Hout. De bomen zijn in 1995 aangeplant. Harald en Margit Wedig hebben dit bos aangelegd om het in de toekomst te gebruiken voor de eigen voedselvoorziening en brandhout. Helaas wonen ze nu niet meer in Swalmen. Met de gemeente Echt-Susteren is er overleg gepleegd om een

VanHoutum

Satino Black

Sinds 1935 produceert Van Houtum hygiënepapier in Swalmen. Mens- en milieuvriendelijk werken en produceren zijn centrale waarden binnen het bedrijf. Deze zijn vertaald naar 'People, Planet en Profit'. Het is de ambitie van Van Houtum om de bedrijfsvoering volledig 'Cradle to Cradle' in te richten.

Enkele erkenningen:

www.vanHoutum.nl

DÉ AUTO VOOR BUITEN

VOLVO Rutten

BOXMEER ROERMOND VENLO WEERT

AUTOBEDRIJFRUTTEN.NL

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

"Met 35 jaar ervaring in fotografie kunnen wij uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn."

Al jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "Swarovision" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 10 jaar garantie wordt gegeven.

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCB II, TLS-APO en iPhone adapter gaat de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE voor u open.

Met gemak haalt u het moeizaam te benaderen dier 40,...50,...60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk!

**SWAROVSKI
OPTIK**

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 30 kijkers en telescopen.

jong aangelegd bos (ca. 10 jaar oud) met meerdere eetbare soorten zoals wilde appel, zoete kers, hazelnoot en walnoot om te vormen tot voedselbos. In december 2017 wordt duidelijk of het Onderzoeksproject Voedselbossen Zuidoost-Nederland van start gaat. Het wordt uitgevoerd door kenniscentrum Natuur en Leefomgeving (een samenwerkingsverband tussen de HAS Den Bosch, van Hall instituut, Larenstein en Helicon, waarvan Citaverde de trekker is). Mogelijk zullen de locaties in Swalmen en Echt-Susteren daarbij worden betrokken. Meer informatie hierover is te vinden op de website www.voedselbosbrigade.nl. Beide voedselbossen liggen langs de Pieterpadroute, wat toch wel uniek is en mooie kansen biedt voor promotie hiervan.

Hoe en wanneer ben jij betrokken geraakt bij voedselbossen en specifiek deze voedselbossen?

In 2008 hoorde ik tijdens de cursus biologisch moestuintuinen van VELT voor het eerst van dit voedselbos. Ik heb het bos toen eenmaal bezocht. Eind 2013 nam ik, nadat ik een aantal jaren vrijwilligerswerk op boerderijen had gedaan, weer contact op met de eigenaresse Margit Wedig uit Mönchengladbach. Sindsdien organiseren we regelmatig euregionale werkdagen in het voedselbos, met mensen uit de regio Mönchengladbach en Midden-Limburg.

Wat doe je daar zo al?

Tijdens de gezellige werkdagen sturen we dit voedselbos in de juiste richting, onder andere door natuurlijke methodes zoals "mulchen" toe te passen. We kijken welke boom of struik meer licht nodig heeft en geven hier dan richting aan

door hinderlijke takken of bomen te verwijderen. Ook oogsten we de noten en het fruit. In het voorjaar van 2017 is echter helaas alle bloesem bevroren.

Wat zouden leden van IVN-Roermond kunnen doen in/voor dit voedselbos? Wanneer?

Als er IVN-leden zijn die bijvoorbeeld insecten, vogels, paddenstoelen of kruiden zouden willen inventariseren, dan zouden we dit zeer op prijs stellen. Daarnaast is het mogelijk om mee te doen met werkdagen, zie de website van de Limburgse voedselbosbrigade, www.voedselbosbrigade.nl, voor informatie over de data. Ook worden de data onder de vaste vrijwilligers per app verspreid. Daarnaast is een excursie naar het voedselbos in Swalmen opgenomen in het Jaarprogramma 2018 van IVN-Roermond en wel op zaterdag 14 april van 12:30 tot 15:30 uur. Deelnemers dienen zich wel aan te melden via voedselbos.brigade@gmail.com, omdat er maar maximaal 15 personen kunnen deelnemen. Meer informatie hierover in het Jaarprogramma dat met dit Schrijvertje wordt verspreid en het persbericht dat hierover nog zal verschijnen.

Heb je tenslotte nog iets aanvullends te melden voor de lezers van het Schrijvertje?

Ja, mijn ultieme wens is dat we voor "onze kinderen" een leefbare wereld achterlaten, waar niet alle puin van onze generatie in geruimd hoeft te worden.

Natuurcafé

Afgelopen oktober en november hebben we twee keer met veel plezier ons Natuurcafé gehouden. Blijkens de opkomst valt het in de smaak bij de bezoekers. Er kwamen circa 30 en daarna circa 35 mensen van o.a. ons IVN, Groen Hart Leudal, Studiegroep Leudal en de imkers op bezoek. Het is telkens weer een gezellig samenzijn met enkele (korte) programma-onderdelen zoals een thema-tafel, actuele foto's van leden op de achtergrond en informatie over wat er speelt in de natuur. Plus informatie over onze en andermans activiteiten in en rondom de natuur. Als je dit leest hebben we het derde Natuurcafé, vrijdag 1 december al weer gehouden. De volgende keren, telkens de eerste vrijdag van de maand, is het op:

- vrijdag 5 januari 2018,
- vrijdag 2 februari 2018 en
- vrijdag 2 maart 2018.

Je bent van harte welkom! Kom je ook? Meer informatie vind je in het zomernummer van Het Schrijvertje. Locatie: Bezoekerscentrum Leudal, panoramazaal, Roggelseweg 58 in Haalen. Vrije inloop vanaf 19.30 uur.

Lily Welters, Betty Salden, Joost Geraets en Ed Jedeloo

Boekhandel en Antiquariaat

BOOM

Neerstraat 31a, 6041 KA Roermond

Nieuwe en antiquarische boeken over natuur en heemkunde, 2e hands literatuur en boeken over geschiedenis, kunst en nog veel meer!

Dinsdag tot en met zaterdag open van 11.00 - 17.00

telefoon: 0475 - 33 46 65 | e-mail: boomboekhandel@freeler.nl

Activiteitenkalenders januari - april 2018

Jaarprogramma algemeen

Vrijdag 19 januari

Rondleiding Waterleiding Maatschappij Limburg
Aanvang: 14.30 uur; duur 2 uur
Plaats: Baexemerweg 3, 6099 NA Beegden
Alleen voor leden; vooraf opgeven via
rene.horsten@ivnroermond.nl

Maandag 5 februari

Algemene ledenvergadering (alleen voor leden)
Aanvang: 19.30 uur
Plaats: Gemeenschapshuis 't Leuke, Leukenstraat 6,
6099 AR Beegden

Dinsdag 27 februari

Lezing 'Libellen' door Rob Geraeds
Aanvang: 19.30 uur
Plaats: Ontmoetingscentrum Minderbroederskerk,
Minderbroederssingel 15 F, 6041 KG Roermond

Donderdag 8 maart

Start cursus Tuinreservaten, in totaal 7 lessen
zie website www.ivnroermond.nl voor verdere informatie

Zondag 11 maart

Excursie 'Vuilbemden', Asselt/Swalmen
Aanvang: 10 uur; duur 3 uur
Startpunt: parkeerplaats t.o. restaurant "De Boei",
Asseltsestraat 63, 6071 BS Asselt
Gidsen: Marieke Michels, Peter Keijzer, Paul en
Yves Monod de Froideville

Dinsdag 20 maart

Start Natuurscursus, in totaal 13 lessen voor 'beginnende'
natuurliefhebbers;
zie website www.ivnroermond.nl voor verdere informatie

Zondag 25 maart

Excursie 'Eten uit de natuur', Montfort
Aanvang: 14.00 uur; duur 2 uur
Startpunt: inforuif Limburgs Landschap vlak bij
Rozendaal 1, Montfort
Gids: Marijke Stokking

Vrijdag 30 maart

Opschoonactie Maas, Buggenum
Aanvang: 9.00 uur; duur 3 uur
Startpunt: picknickplaats hoek Dorpsstraat/Groeneweg,
Buggenum
Contactpersoon: René Horsten

Zondag 8 april

Jeugdtocht 'Lente'
Aanvang: 10 uur; duur 2 uur
Startpunt: Rijstal Venhof, Venhof 2, 6075 NE Herkenbosch
Gidsen: Eef Schoffelen en Rikie Verhagen

Zaterdag 14 april

Excursie voedselbos Sualmana, Swalmen
Aanvang: 12.30 uur; duur 3 uur
Plaats: Kerkebroekweg 52, 6071 GL Swalmen
Gids: Hetty Adams
Vooraf aanmelden via rene.horsten@ivnroermond.nl

Zaterdag 21 april

Opschoonactie Maas, Hanssummerweerd, Asselt/Swalmen
Aanvang: 9.00 uur; duur: 3 uur
Verzamelpunt: picknick-/parkeerplaats hoek Vissersweg/
Eind, Asselt/Swalmen
Contactpersoon: René Horsten

Zondag 29 april

Dagwandeling 'Van Eiland via stapstenen naar een terp...'
Aanvang: 10.00 uur duur 6 uur
Startpunt: Rochuskapel aan Eiland, Stevensweert
Gidsen: Leo Koster en Antoinette van Oosten

Plantenwerkgroep

Zaterdag 20 januari

Determinatie loofhout

Aanvang: 9.15 uur

Plaats: BZC Leudal, Roggelseweg 58, Haelen

Zaterdag 24 februari

Theorie/determineren mossen

Aanvang: 9.15 uur

Plaats: BZC Leudal, Roggelseweg 58, Haelen

Zaterdag 24 maart

Mossen, Turfkoelen, Herkenbosch

Aanvang: 9.15 uur

Startpunt: tankstation Koezoep 3, Herkenbosch

Zaterdag 21 april

De Doort, Echt

Aanvang: 9.15 uur

Startpunt: P-plaats Doorderweg, nabij Middelsgraaf, Echt

Vogelwerkgroep

Zondag 7 januari

WML-plas, Beegden/Heel

Aanvang: 8.30 uur

Startpunt: p-plaats sportpark Hebes, Baexemerweg, Beegden

Zondag 4 februari

Hamsterreservaat, Sibbe

8:15 uur Carpoolplaats: Ei van Sint Joost

9.00 uur Kruising Oude Heerweg, Gasthuis, Vilt

Zondag 4 maart

Munnichsbos/Aerwinkel

8.00 uur P-plaats Begraafplaats Bergerbos

Roskam 7, St. Odiliënberg

Zondag 8 april

Kwegt en/of de Banen

8.00 uur Parkeerplaats Kwegt, Nederweert-Eind

De Speurneuzen

**Zaterdagen 17 februari, 10 maart en 7 april
van 13.30 uur tot 16.00 uur**

Plaats: café-restaurant De Busjop, Busschopsweg 9,
6093 AA Heythuysen

Kerstwandeling in en om Neer

Dinsdag 26 december 2017

Aanvang: 13.00 uur

Startpunt: Keyserbosch, Keizerbos 1, 6086 AX Neer

Kosten: kinderen en IVN- leden gratis, niet-leden € 2,50

Gidsen: Hermien Hendriks, Michiel Stemkens en René Horsten

Op tweede kerstdag organiseert IVN Roermond e.o. haar traditionele kerstwandeling. Dit keer is Neer en omgeving het decor van de wandeling.

De Maas heeft hier door de jaren heen een belangrijke invloed gehad op het landschap, leven en werken in dit maasdorp. Ook geschiedkundig is er volop te genieten.

Het wordt deze middag weer een prachtige mix van natuur en cultuur. De wandeling duurt ca. 3 uur en zal in kerstsfeer worden afgesloten.

De nacht van de nachtvlinder

Door Laur Lennards

Ik denk dat iedereen wel weet dat we in Nederland vlinders hebben, maar hoeveel en welke soorten er op dit vochtige stukje grond voorkomen is andere koek. In totaal hebben we in Nederland 2400 soorten, waarvan 53 soorten dagvlinders en 1480 kleine vlinders de zogenaamde micro's. De rest zijn de macro's, waaronder de grote nachtvlinders en de eerder genoemde dagvlinders vallen.

Er zijn nachtvlinders die ook overdag vliegen en vlinders die alleen 's nachts te bewonderen zijn.

Vanuit de vlinderwerkgroep had ik meer dan genoeg aan de twee routes die in het Leudal door de Vlinderwerkgroep wordt gecontroleerd en had ik geen behoefte om me ook nog eens druk te maken of er wel of geen nachtvlinders zaten.

Daar kwam toch wel verandering in toen we voor het Staatsbosbeheer een weiland bij het Eulderven onder onze hoede namen. Staatsbosbeheer had ons gevraagd of het mogelijk was een inventarisatie te maken van planten, vlinders, waardplanten en orchissen die er en masse voorkomen.

Ik had het geluk om dat samen met Frans Stultjens te mogen doen. Frans is iemand die zo'n beetje alles ziet. Al tellend maakt hij me en passant opmerkzaam op de St. Jansvlinder, gestreepte goudspanner, een stro-uiltje en de appeltak, terwijl hij mij tegelijkertijd de eikenpage en het icarusblauwtje, die in een bliksemflits aan ons voorbij vliegt, laat zien. Ik was verbaasd over de kleurenrijkdom van de uiltjes en de vele spanners die we zagen, maar dacht tegelijkertijd wat het voor zin heeft om zulke prachtige tekeningen en kleuren te dragen terwijl de vijand of een eventuele minnaar toch geen hand (voelspriet) voor de ogen kan zien.

Ik moet eerlijk bekennen dat zonder Frans zijn hulp het geheel zich had beperkt tot het tellen van de blauwtjes, bonte zandoogjes, witjes en wat daar zoal rondfladderde.

Ik besloot dan ook, zodra de gelegenheid zich zou voordoen, me meer te verdiepen in het fenomeen nachtvlinders en deel te nemen aan de nachtvlindernacht van de Vlinderstichting die op 25 en 26 augustus vanuit het Bezoekerscentrum Leudal werd georganiseerd. Gelukkig waren er de echte kenners zoals Wim Verstappen en Frans, die met een laken en bijbehorende lamp de nodige exemplaren konden determineren.

Nachtvlinders komen van nature op het licht af. Ze blijven in het algemeen rustig zitten en laten zich prima fotograferen. Zodra een nachtvlinder op het laken neerstreek werd het insect met een loepstokje gevangen waarna Frans er zijn zegen over gaf. Frans had een speciaal tentje waarin het gedetermineerde slachtoffer tot rust kon komen. Eenmaal gekalmeerd werden ze weer in vrijheid gesteld.

Ze worden ook wel gelokt door middel van stroop en, nieuw,

een mengsel van wijn en suiker met alcohol dat dan op een boom of anderszins wordt gespoten d.m.v. een plantenspuit. De vlinders komen op de zoetheit af. Ik ga het in het komende seizoen proberen en zal jullie van de resultaten op de hoogte houden.

Het was een echte belevenis. Zeker als je er voor de eerste keer als eenvoudig beginnertje aan meedoet. Frans had de nodige boeken meegebracht. Zelf pendelde ik tussen twee vanglakken en liep over een, voor mij twijfelachtige, vlinder in het donker heen en weer om te horen hoe het ging. Af en toe was er een nachtvlinder bij die op de rode lijst stond. Het zwart weeskind bijvoorbeeld (zie foto). Een dergelijke waarneming is natuurlijk de kers op de taart. Het was heel bijzonder met allemaal die bekende en onbekende vlinderfanaten samen vast te stellen dat ook het Leudal een grote verscheidenheid aan nachtvlinders heeft.

Zwart weeskind (*Mormo maura*), foto Frans Stultjens

Ledenaantal

Het aantal leden IVN Roermond e.o. t/m november 2017 bedraagt 225 leden, 26 huisgenoten en 10 speurneuzen. Een totaal van 261 leden. In 2017 hebben zich 44 nieuwe leden aangemeld.

Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas, Swalm, Nette

Door Wilbert Dekker

Waarom verschijnt dit boek over “Natuur voor elkaar”?

In het grensland op de Duits-Nederlandse grens in Limburg-Nederrijn is steeds meer natuur. Altijd al een stiltegebied, is deze streek een paradijs voor natuurliefhebbers uit beide landen. Grote delen ervan zijn voor velen nog onbekend, ook omdat er de laatste jaren heel veel nieuwe natuur is ontstaan. Veel van die natuur is inmiddels ook toegankelijk. Hierbij werken Duitse en Nederlandse kant samen, zoals in de 9 Premium Wanderwege, te vinden op website www.wa-wa-we.eu

Van 1945 tot 1965 was de grens vrijwel gesloten. In Duitsland en in Nederland was de grensstreek het einde van het nationale netwerk. De trein stopt in Dalheim en Heinsberg. Alleen in Venlo en Heerlen kun je de trein nemen over de grens. Hoe dichterbij de grens kwam, hoe stiller het werd. Vooral aan Duitse zijde werd dit nog versterkt door militair gebruikte terreinen, die niet toegankelijk waren. Voor auto's zijn er nog steeds maar enkele doorgangen. Maar voor fietsers en wandelaars verdween de grens en werd deze groen, een paradijs voor recreanten.

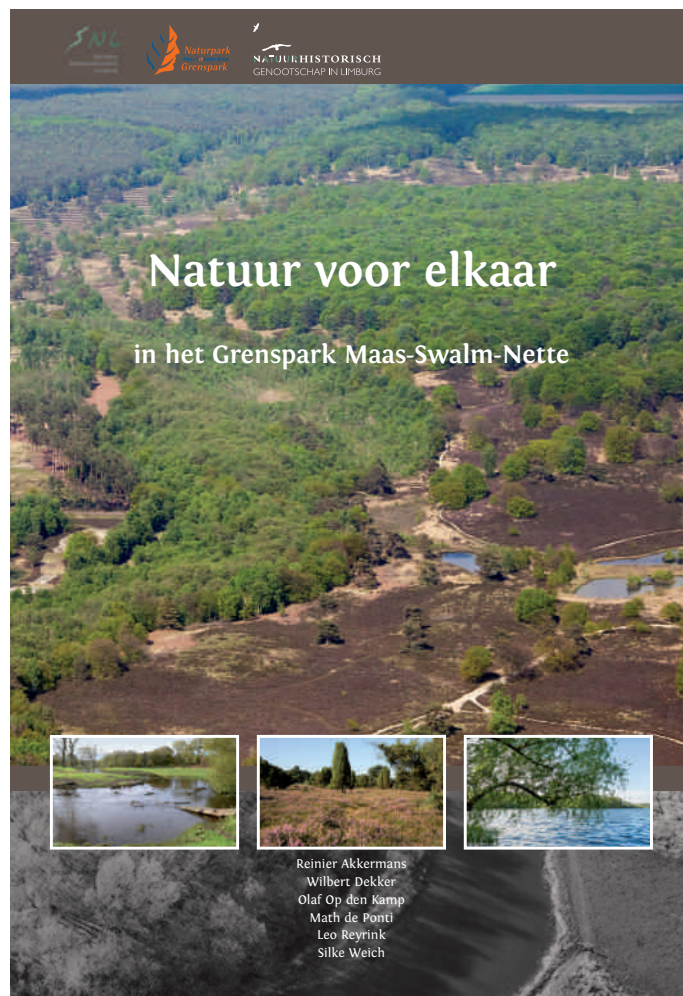
Voeg daarbij het Nederlands-Duitse Meinweggebied dat tot 1815 gemeenschappelijk eigendom was van 14 Duitse en Nederlandse gemeenten en kerkdorpen om vee te weiden en hout te halen. En er werden hier geen huizen gebouwd. Nog steeds is hier in een 5000 hectare groot gebied geen dorp of andere bebouwing te vinden.

Vanaf begin jaren vijftig van de vorige eeuw waren er in de grensregio drie grote militaire bases van de Britse troepen: het voormalige munitiedepot Brügggen-Bracht en de luchtmachtbases in Niederkrüchten-Elmpt en Wildenrath. Het voormalige munitiedepot Brügggen-Bracht, dat met 1250 hectare tot 1996 het grootste munitiedepot van Europa was, is nu verdeeld in natuurgebied Brachter Wald en Vliegveld Elmpt bij Niederkrüchten. De Britse militairen hebben de bases verlaten. Ten oosten van Venlo bevindt zich de voormalige Fliiegerhorst Venlo rondom de Groote Heide. Deze gebieden zijn grotendeels aan de natuur teruggegeven.

De rivieren en beken in dit grensland zijn ook belangrijke ecologische verbindingzones geworden. Dat komt door het zuiveren van afvalwater, het verminderen van overstorten uit het riool en de herinrichting met vispassages en verbeterde zuurstofgehalten.

In de beekdalen van de Niers en de zijrivier de Nette vinden we fraaie natuurgebieden. De grootste daarvan met ongeveer 1300 ha is het natuurgebied Krickenbecker Seen met zijn vier plassen, die al vanaf de middeleeuwen door verening waren ontstaan.

De Roer was in 1980 nog een chemisch en biologisch riool, maar is nu de schoonste rivier van Nordrhein-Westfalen en Nederland. Er leven ruim 40 soorten libellen, waaronder de

zeldzame beekrombout die na 100 jaar terug is. Ook de bever en zalm zijn terug van weggeweest.

Ook de Maas is inmiddels weer een stuk schoner. In 2006 werd de grote waterzuivering bij Luik in gebruik genomen. Ook om de Maas meer ruimte te geven, zijn er ruim 50 grote en kleine gebieden langs de Maas aan de natuur teruggegeven. Die vormen een verbindingzone in de vorm van een ketting.

De Swalm is een unieke snelstromende beek die prachtige gebieden in Duitsland en Nederland verbindt en op steeds meer plaatsen natuurlijk is ingericht.

Het boek toont voor onze grensregio de meest fraaie natuurgebieden in Nederland en in Duitsland, bespreekt hun grensoverschrijdende samenhang en nodigt de bewoners en de toeristen uit om ze te bezoeken.

Deze prachtige en informatieve uitgave is op 16 dec. gepresenteerd in het Cuypershuis en gaat € 15,- kosten. Leden van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg betalen € 12,-. Het is verkrijgbaar in het Cuypershuis, Plantage Boekhandel en Boekhandel & Antiquariaat Boom.

Algemeen jaarprogramma 2018

De folder met het algemeen jaarprogramma 2018 is ingesloten bij deze editie van het Schrijvertje. Er is een gevarieerd programma opgezet met een groot aantal activiteiten voor een ieder die de natuur van dichtbij wil beleven. Ook onze nieuwe gidsen leveren een belangrijke bijdrage. Alles bijeen genomen gaan we weer een zeer actief 2018 tegemoet; met alvast een geweldig woord van dank aan alle gidsen die betrokken zijn bij de uitvoering van de activiteiten.

We gaan het thema 'Duurzaamheid' heel concreet maken middels een bezoek aan de Waterleidingmaatschappij Limburg, een excursie naar het Voedselbos in Swalmen en een boeiende filmavond. Daarnaast organiseren we in 2018 wederom twee opschoonacties langs de Maasoevers.

Evenals in 2017 zijn we ook in 2018 weer te gast bij Peijnsland met een mooie vogelexcursie rondom de Molenplas in Stevensweert.

Math de Ponti van kring Roermond van het NHGL verzorgt een wandeling in het Schwalmbruch.

Naast excursies en wandelingen binnen ons eigen 'werkgebied' gaan we dit jaar ook genieten van een excursie naar de Grensmaas te Meers. We krijgen een bijzondere dagwandeling rondom Stevensweert/Thorn.

Water en waterdiertjes krijgen weer ruime aandacht via de slootjesdag en een workshop.

In het programma zijn 3 jeugdtochten opgenomen.

En wat dacht je van de excursies van onze nieuwe gidsen, een volle maan tocht, boeiende libellenlezing, een paddenstoelen-lesavond gevolgd door een paddenstoelenexcursie en excursies voor blinden en slechtzienden.

Speciale aandacht vraag ik voor 2 cursussen, die we in 2018 gaan organiseren:

Een natuurscursus voor beginners. In een 13-tal binnen- en buitenlessen wordt basiskennis behandeld over de volgende onderwerpen: landschapsvorming, vogels, planten, bomen en struiken, insecten, water en duurzaamheid.

Cursus Tuinreservaten. In 5 avonden en 2 excursies leer je hoe je je eigen tuin, klein of groot, kunt omtoveren in een plek waar behalve jijzelf, ook kleine dieren graag komen. Verdere informatie over inhoud en lesavonden van beide cursussen vind je verderop in dit blad en op de website www.ivnroermond.nl

Op de website vind je ook het gehele algemene jaarprogramma, alsmede de mooie programma's van de planten-, vogel-, vlinder- en fotografiewerkgroep en Natuurclub De Speurneuzen.

We wensen een ieder een 'natuurrijk' 2018 toe.

Namens de programmacommissie,
René Horsten

APK Keuringsstation
Moderne diagnose apparatuur
Grote- en kleine beurt
Onderhoudsbeurt alle merken
auto's en lichte bedrijfswagens

Schadereparatie en expertises
Ruif reparatie en vervanging
Bandenservice, alle merken
Opslag banden
Aircospecialist reinigen en diagnose

Edisonweg 5a - 6101 XJ Echt - Tel: 0475 48 13 65
www.autoservicejanwelters.nl
www.facebook.com/autoservicejanwelters

DE BUSJOP

eten en genieten

Reserveer via info@debusjop.nl of 0475-491139
Vraag naar de voorwaarden

HIGH FIVE

Naaft het welbekende High Tea concept bieden wij nog vier extra varianten aan: High Beer, High Wine, High Kids en High Bob. Voor ieder wat wils en daarom kan deze High Five per gezelschap gecombineerd genuttigd worden.

LIMO Bob SERVICE

Een avond als een echte VIP behandeld worden? Dat kan!

Laat u gratis ophalen en thuisbrengen door onze LimoBob Service.

Een fijn vast gegeven:
Iedere zondag
(zonnig, druilig... ongeacht het weer)
live muziek
vanaf 14.00 uur!

Verwenbon

Met onze Verwenbon zit u altijd goed!
Het culinaire genotje waar u uw familie, vrienden, collega's en zakenrelaties echt bij u wilt maken!

Jacht in Nederland

Door Pauline van Riet, contentmanager Koninklijke Jagersvereniging Nederland

De doelstelling van het IVN is jong en oud van de natuur te laten genieten. Nederland kent dan ook een rijk planten- en dierenleven. In grote delen van ons land is, ondanks toenemende druk op de beschikbare ruimte, sprake van een goede wildstand. Met een aantal dieren in ons land gaat het zelfs zo goed dat er iedere jaar door de overheid miljoenen euro's aan schadevergoedingen moet worden betaald aan de boeren met deze dieren op hun land. Dit is één van de redenen dat Nederland onder haar vele inwoners zo'n 28.000 jagers heeft. Maar wie zijn die jagers eigenlijk, wat is wild en hoe werkt de jacht in ons land? Een introductie.

De weg naar de jachttakte

Aan het mogen jagen in Nederland gaat een jachtcursus vooraf. De jachtcursus is voor iedereen toegankelijk en wordt georganiseerd door de Stichting Jachtopleidingen Nederland (SJN). In de cursus wordt ingegaan op ecologie en de relevante diersoorten, kennis en veilig gebruik van wapens en munitie, jachthonden, landbouwgewassen en wet- en regelgeving. De interesse voor de jachtcursus is groot; ieder jaar is de cursus nagenoeg volgeboekt en worden zo'n 800 nieuwe aspirant-jagers opgeleid. Pas wanneer de cursist is geslaagd voor alle onderdelen van de jachtcursus én als hij of zij gelegenheid heeft om te jagen in een jachtveld kan een jachttakte worden aangevraagd.

Wie zijn die jagers?

Binnen de jachtwereld vinden we alle rangen en standen van de samenleving. Aangezien het jachtrecht verbonden is aan grondbezit zien we dat veel agrariërs een jachttakte halen, mede om direct in te kunnen grijpen bij schade of overlast. Ook steeds meer vrouwen jagen en jagers zijn er in alle leeftijden, regio's en klassen. Met recht een dwarsdoorsnede van de samenleving.

Het jachtseizoen is geopend

Na alle voorbereidingen in het jachtveld begint op 15 oktober het traditionele jachtseizoen, dat duurt tot en met 31 januari. In dit seizoen (wanneer het wild geen jongen heeft) mag er in het hele land worden gejaagd op vijf wildsoorten: wilde eend, houtduif, konijn, haas en fazant. Het ligt aan het jachtveld welk wild de jager in zijn veld zal aantreffen en wat hij dus kan bejagen als er voldoende

dieren van de wildsoort zijn. Op de veen-kleigebieden met veel water zal voornamelijk op haas en eend gejaagd worden, terwijl er op de zandgronden eerder konijnen en duiven te vinden zullen zijn.

Jagers dragen vaak al generaties lang zorg voor hun jachtveld; jachtcontracten met grondeigenaren hebben een minimale looptijd van zes jaar. Een jachtveld wordt vaak binnen de familie doorgegeven, met als gevolg dat veel jagers alle hoekjes en gaten van hun veld kennen. In nagenoeg het gehele landelijk gebied vindt jacht plaats, met uitzondering van gebieden waar de eigenaar ervoor kiest om geen jacht toe te staan. Beheer en schadebestrijding wordt daar vaak wel toegestaan. Dit is bijvoorbeeld van toepassing op de grotere natuurgebieden van Natuurmonumenten, die zich in hun terreinen doorgaans beperken tot het beheer van grofwild (grote dieren zoals reeën, wilde zwijnen en herten).

De Wildbeheereenheid (WBE)

Om het jagen planmatig vorm te geven is ons land opgedeeld in 300 wildbeheereenheden (WBE's), die allemaal 5.000-10.000 hectare van de ruim twee miljoen hectare buitengebied van Nederland beheren. Iedere WBE is een zelfstandige vereniging met een gekozen bestuur. De vereniging bestaat uit alle jachthouders in het werkgebied van de WBE. De WBE is als rechtspersoon binnen haar werkgebied onder meer verantwoordelijk voor het wildbeheerplan, educatie over de jacht en het organiseren van tellingen. Het aanvragen van ontheffingen, aanwijzingen en vrijstelling gebeurt ook vaak op initiatief van WBE's. De WBE richt zich op samenwerking met andere belanghebbenden rond natuur en natuurbeheer, zoals terreinbeheerders, grondeigenaren en de regionale politiek.

Jagers zijn tellers

Jagen is inventariseren en tellen. Alle wildbeheereenheden tellen jaarlijks, samen met andere natuurbeheerders en vogelbeschermers, de dieren in hun werkgebied op drie vastgestelde momenten (winter, voorjaar en zomer). Door deze tellingen jaarlijks in heel Nederland volgens dezelfde methodiek te herhalen, kan de omvang van populaties worden geschat en worden trends inzichtelijk. Aan de hand van de tellingen wordt door iedere provincie het faunabeleid geformuleerd.

Aanrijdingen met wild

Een blik op een Nederlandse wegenkaart laat zien dat grofwild, zoals reeën, herten en zwijnen, regelmatig wegen moeten oversteken op zoek naar voedsel of rust. Om het aantal aanrijdingen, jaarlijks naar schatting 10.000, binnen

de perken te houden wordt jaarlijks een deel van de grofwildpopulatie geschoten. Daarnaast zorgen jagers er in samenwerking met de politie voor dat dieren die zijn aangereden met speciaal getrainde jachthonden worden opgespoord.

Schadebestrijding

Jacht vindt ook plaats in de vorm van schadebestrijding ten behoeve van bijvoorbeeld de land- of bosbouw. Er mag in het kader van schadebestrijding gejaagd worden op dieren die zijn 'vrijgesteld' door de provincie of het ministerie van LNV. Landelijk zijn dit houtduif, konijn, zwarte kraai, kauw, vos en Canadese gans. Deze dieren mogen vanwege de schade die ze aanrichten het hele jaar in het gehele land worden geschoten.

Beheer: verantwoordelijkheid

Een groot deel van het grofwild in Nederland leeft in relatief voedselarme gebieden, zoals de herten en zwijnen op de hogere zandgronden van de Veluwe. Deze dieren zijn beperkt in hun leefgebied door rasters en andere hindernissen. Populatiebeheer is noodzakelijk om te voorkomen dat een groot deel van de populatie door voedselgebrek en ziekten sterft. In een dichtbevolkt land als Nederland, zonder intacte ecosystemen en zonder grote roofdieren, is de mens verantwoordelijk voor het welzijn van grofwild.

Fatsoenlijk jagen

Jagers realiseren zich heel goed dat 'fatsoenlijk jagen' voor sommige mensen misschien wat vreemd klinkt. Als jagers hun verhaal aan niet-jagers vertellen – zij geven regelmatig

les op scholen, ontmoeten mensen in hun jachtveld en staan op beurzen en fairs – dan horen zij vaak die reactie: "hoe kun je nou dieren doodschieten als je je daarmee zo verbonden voelt?" Dan is het aan de jagers om uit te leggen dat verbondenheid met de natuur niet vrijblijvend is en dat zij zich verantwoordelijk voelen voor het in stand houden ervan. Jagers jagen altijd met het grootste respect voor het dier en uiterst zorgvuldig. Dat wil zeggen: alléén als het aantal van de soort het toelaat en op een manier waarop onnodig lijden absoluut wordt voorkomen. Vroeger diende het jagen de mens als voedselbron, verdediging en bescherming van gewassen. In onze moderne, verstedelijkte omgeving is het motief voor jagen om te eten nog steeds de basis. Bekijk de natuur ook eens met de ogen van een jager, de volgende keer als u van de natuur geniet.

Meer informatie kunt u vinden op www.jagersvereniging.nl

Foto's bij dit artikel geleverd door de schrijver

Weer een nieuwe natuurgids: proficiat

Door René Horsten

Michèle Devreese was niet in de gelegenheid om haar stageopdracht tijdens de in april jl. afgesloten Natuurgidsenopleiding uit te voeren.

Op 19 november jl. heeft zij op succesvolle wijze haar stageopdracht in de vorm van een excursie uitgevoerd. Op feestelijke wijze is haar in het bijzijn van vele van haar mede-cursisten het diploma IVN- Natuurgids alsnog uitgereikt.

Namens iedereen: van harte gefeliciteerd!

Nieuwe werkgroep Macrofauna

Wij, Paul Lormans, Huub Mintjens, Cees Koopman, Maurice Smeets, Brigitte Gijsman, Peter Kerke, Paul Monod de Froideville en Ron Van Pol zijn nu een aantal maanden bij elkaar en werken binnen de organisaties Groenhart Leudal en IVN Roermond e.o. om de werkgroep gestalte te geven.

Ons enthousiasme voor kleine waterbeestjes steken wij niet onder stoelen of banken. Ieder van ons draagt op zijn of haar manier een steentje bij op onze bijeenkomstavond, welke stevast op de 1ste dinsdag van de maand om 19.00u tot 21.00 uur (of zolang er de behoefte is en de ogen het aan kunnen) wordt gehouden. We hebben natuurlijk wel vrijheid en blijheid hoog in het vaandel staan.

Wat doen we zoal? Ten eerste hebben wij een geweldige leermeester in ons midden, dhr. Lormans. Hij is iemand met jarenlange ervaring m.b.t. de macro-Invertebraten. "Wat zijn dat?", zullen de meeste van jullie nu denken? Macro Invertebraten zijn ongewervelde dieren die in het water en

zeker rond het water leven en die door hun aanwezigheid een indicatie geven over de waterkwaliteit.

Voor de meeste mensen lijkt door een microscoop kijken iets wat oubollig is, vervelend, saai of niet spannend of alleen maar voor oudere mensen geschikt is, maar bij het zien van de geweldige wereld die voor je eigen ogen open gaat (eerlijkheidshalve: je kijkt meestal door een microscoop) sta je paf van wat deze geweldige wereld te bieden heeft.

Wij zijn gestart met als doel dit bij jullie onder de aandacht te brengen middels workshops en excursies. Na een aanmelding via email zijn jullie van harte welkom op elke 1ste dinsdag van de maand.

Voor persoonlijke informatie kunt u zich wenden tot: Macro-FaunaWerkgroep@gmail.com

Ons adres is:

BezoekersCentrum Leudal, "Panoramazaal"
Roggelseweg 58, 6081 NP Haalen

Cursus Tuinreservaten

Maak van je tuin een groene oase voor mens en dier

Op donderdag 8 maart 2017 start IVN Roermond e.o. met een cursus Tuinreservaten. In 5 avonden en 2 excursies leer je hoe je je eigen tuin, klein of groot, kan omtoveren in een plek waar behalve jijzelf, ook kleine dieren graag komen. Van grijze stenen naar een groene oase. Vanaf het begin ga je aan de slag met je eigen buitenplek. Dat kan een balkon, dakterras, gevel- of achtertuin zijn; alles is goed. Je leert hoe je tuinbodem is opgebouwd, welke planten je kunt planten, welke dieren je tuin aantrekt, hoe je de tuin onderhoudt. Je krijg ook tips om je (klein)kinderen bij je Tuinreservaat te betrekken.

Wellicht verdien jij straks ook een officieel bordje 'Tuinreservaat'!

Planten en bomen trekken allerlei dieren uit de omgeving aan. Vlinders die rondfladderen, vogels die een uitkijkpost, nestplek of voederplaats zoeken, egeltjes die door je tuin scharrelen wanneer je schutting niet te dicht is... en als je een poel of vijver in je tuin hebt, zie je weer heel andere diersoorten zoals libelles, kikkers en misschien wel kleine watersalamanders.

Eigenlijk hoef je niets over natuur of tuinieren te weten. De cursus neemt je stap voor stap mee.

Hoe bescheiden je tuin ook is, je kunt er altijd een tuinreservaat van maken. Het hoeft niet ingewikkeld of duur te zijn. Wist je dat een stenen tuin veel duurder is dan een groene tuin! En veel onderhoud kost een tuinreservaat ook niet. Ervaren docenten laten je zien hoe dat kan.

De cursus start donderdag 8 maart 2018. De theorielessen worden gegeven in het Roerstreekmuseum te Sint Odiliënberg. De kosten zijn € 60,- per persoon. Leden krijgen €10,- korting en betalen maar €50,-. Je krijgt hiervoor 5 avonden ±2 uur les, 2 excursies, cursusmap, handboek Diervriendelijk Tuinieren en praktijkproefjes.

Voor meer informatie kijk op www.ivnroermond.nl en aanmelden via tuinreservaten@ivnroermond.nl

Cursusdata theorie lessen:

Les 1 - 8 maart

Les 2 - 22 maart

Les 3 - 5 april

Les 4 - 19 april

Les 5 - 17 mei

De 2 praktijklessen/excursies worden in overleg met de cursisten gepland.

Sinds de start van de campagne 'Tuinreservaten' in maart 2011 zijn vele duizenden tuinen aangemeld als tuinreservaat: samen goed voor een oppervlakte van ruim 100 voetbalvelden. Neem ook eens een kijkje op www.tuinreservaten.nl.

De IVN-cursus Tuinreservaten is ontwikkeld door IVN, met financiële steun van Groen en Doen, een regeling van het ministerie van Economische Zaken, met bijdrage van de Nationale PostcodeLoterij.

www.groendichterbij.nl, voor nog meer inspiratie van vergroening van uw buurt!

ZAAL ***'t LEUKE*** CAFÉ

Leukenstraat 6, 6099 AR Beegden
www.leukebeegden.nl

Uw adres voor:

- Verenigingen
- Vergaderingen / bijeenkomsten
- Voorlichting / werving / opleiding
- Cursussen
- Recepties
- Koffietafels
- Bruiloften
- Feesten & partijen

Aandacht voor.....

In deze rubriek schenken wij aandacht aan één van onze leden. Dit doen wij op aanvraag van andere leden die niet tot de redactie behoren. Dit keer werden wij geattendeerd op de jarenlange activiteiten van Jos Littmann. Hoe lang draait Jos mee? En hoe komt dat? Wij stelden deze vraag aan hem en hieronder zijn antwoorden.

Door Jos Littmann

Dit komt omdat ik geniet van alles wat groeit en bloeit en nieuwsgierig ben naar het hoe en waarom. Ik ben geboren in 1941 en vanaf het moment dat ik bewust was van de ruimte en de vrijheid om mij heen heb ik genoten van die ruimte en vrijheid. Elk moment dat het mogelijk was heb ik alleen of met kinderen uit mijn buurt door velden, weiden en bossen gestruind. Heerlijk!

Ik was steeds buiten als het even kon. Op zoek naar weer een nieuwe uitdaging en genieten van alles wat de omgeving te bieden had. Tot mijn 14de jaar was alles mogelijk en kon alles. Toen begon de werkelijkheid. Ik ging toen werken bij de staatsmijnen. Het was werken en leren, de vrije tijd werd minder. Tot mijn 30ste heb ik dag en nacht gewerkt en gestudeerd. Maar toch heb ik alle tijd die ik vrij kon maken tijdens de korte vakanties veel gewandeld en genoten van de natuur. In 1971 heb ik het IVN leren kennen. Door een wandeling, geleid door Douwe Talsma, ben ik enthousiast geworden voor het werk van het IVN. Ik wilde de liefde voor de natuur niet voor mij zelf houden, ik wilde daar anderen ook van mee laten genieten. Maar dan moest ik wel naast het genieten ook het hoe en waarom weten. En daar was een IVN-Natuurgidsencursus geschikt voor.

In 1971 ben ik lid geworden van IVN Heerlen. Maar door de mijnsluiting moest ik uitkijken naar een andere werkring. Zo kwam ik in december 1971 terecht in Roermond waar ik werkte bij het G.E.B. (Gemeentelijk Energie Bedrijf) Roermond. In Roermond was sinds 1969 een IVN-afdeling. In 1973 wilde de toenmalige voorzitter de IVN-afdeling Roermond opheffen. Dat wilde ik niet laten gebeuren en ben toen als voorzitter gestart. Met een kleine groep enthousiaste leden zijn we toen verder gegaan. Zelf heb ik de IVN Natuurgidsencursus gevolgd van 1973 tot 1975 in Heerlen. In 1974 heb ik, samen met Peter Doormaar, de IVN-Natuurgidsencursus georganiseerd. Deze cursus werd gegeven in St. Odiliënberg en was een groot succes. Onze IVN-afdeling Roermond strekte zich uit van Echt tot Mook en Weert. Later zijn in Midden-en Noord Limburg nieuwe IVN-afdelingen gekomen.

Wat heb ik nog meer gedaan:

Lid IVN Heerlen, 1971 tot 1 jan. 1972.

Vanaf 1 jan 1972 lid IVN Roermond.

-Voorzitter IVN-afdeling Roermond 1973 t/m 1982 tevens van 1975 t/m 1982 penningmeester

-Bestuurslid IVN afdeling Roermond 1984 t/m 1985

Organisatie 1e IVN Natuurgidsencursus IVN Roermond 1975-1976

Lesgegeven aan de IVN Natuurgidsencursussen van IVN Roermond 1991-1992;

Vanaf 1976 iedere Tweede Kerstdag elk jaar de Kerstwan-

deling verzorgd voor IVN Roermond, 33 jaar Groene cursussen ontwikkeld voor jeugd en volwassenen samen met de Kringloop Linne. Eigen cursusboek gemaakt met de Kringloop en met de gidsen van IVN Roermond.

IVN De Oude landgraaf

Vanaf 1 jan. 1996 lid van IVN De Oude Landgraaf

Voorzitter IVN De Oude Landgraaf 1996 t/m 2008

Coördinator wandelwerkgroep IVN Regio Oostelijke Mijnstreek

Van 2001 tot 2006 voorzitter van het IVN Regio-overleg Oostelijke Mijnstreek

4 Natuuroudercursussen georganiseerd en gegeven. Samen met IVN Ubach over Worm en de Botanische Tuin in Terwinselen.

In 2014 IVN Jeugdbegeleidingscursus mee georganiseerd en gegeven.

IVN District Limburg

Vanaf 1975 lid en voorzitter Natuurgidsencontactcommissie, later DKV (District Kader Vorming) Hier was ik onder meer betrokken bij het organiseren en uitvoeren van provinciale vrijwilligersdagen en specialisatiecursussen voor vrijwilligers.

Vanaf 1975 tot 1985 was ik tevens betrokken bij de organisatie van de Belgische contactdagen.

IVN Landelijk

Vanaf 1991 tot 2008 lid van de BCN- Limburg (Begeleidingscommissie Natuurgidsencursussen) Taak: begeleiden cursusteams in provincie Limburg en mee ontwikkelen nieuwe natuurgidsencursus en modules, trekker werkgroep kwaliteitsbevordering.

Diverse Natuurgidsencursussen mee georganiseerd in de provincie Limburg.

Natuurblad De Natuurgids

Vanaf 1997 lid van het algemeen bestuur van De Natuurgids

Vanaf 2014 voorzitter van De Natuurgids

Andere activiteiten

Vanaf 1997 natuurterreingids voor Natuurmonumenten Brunssummerheide

Vanaf 1996 lid van de commissie Beheer Brunssummerheide en behoud Brunssummerheide

Vanaf 1996 lid van de Technische Groencommissie van de gemeente Landgraaf

Vanaf 1996 lid van de commissie Monumentale Bomen en houtopstanden van de gemeente Landgraaf

Het organiseren van wandelingen voor diverse organisatie en verenigingen, 8x per jaar.

Het gebruiken van de zintuigen: kijken, luisteren, proeven, voelen en ruiken zijn heel belangrijk en dit combineren met hoofd, hart, handen. Dat is wat het IVN werk zo mooi maakt om te delen met anderen.

Lid worden van een actieve afdeling? Dat kan. Kijk op de site www.ivnroermond.nl

INDIEN ONBESTELBAAR:
SECRETARIAAT IVN ROERMOND E.O.
PASTOOR PINCKERSSTRAAT 12D
6071 NW SWALMEN

meer genieten van het wandelen

Geniet meer van het struinen,
wandelen en excursies in de natuur
met de juiste wandelschoenen
en wandelkleding

We hebben een
enorme keuze en
helpen je graag

Altijd
10% korting op
alle schoenen
en kleding

ivn
beleef de natuur!

Ton Notermans
wandelsport - outdoor - kamperen

Dr. Philipslaan 25-B - Roermond - T. 0475-420610 - tonnotermans.nl

Contactpersonen

IVN Roermond e.o. organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neem dan contact op met één van de volgende personen:

Werkgroep Vogels

Meinse van der Velde - www.meinse.nl
T: 06 13300436 E: mj.vd.velde@home.nl

Werkgroep Planten (regio oost)

Paul Berghs, T: 0475 330643

Werkgroep Planten (regio oost/west)

Hermien Hendriks, T: 0475 594340

Natuurclub De Speurneuzen

Sjoerd van der Schuit, T: 0475-302733

Vlinderwerkgroep:

René Horsten, T: 06 22468910
E: vlinderwerkgroep@ivnroermond.nl

Heidewerkgroep

Hermien Hendriks, T: 0475 594340

Jeugdcommissie

Eef Schoffelen, T: 0475 59 43 26

Fotowerkgroep

fotowerkgroep@ivnroermond.nl

Excursieloket & gidsen

Frans Hendriks, T: 0475-503291
E: frans.hendriks@ivnroermond.nl

Werkgroep Communicatie

Rianne Keijzer - Elst, T: 0475-3430-55
E: rianne.keijzer@ivnroermond.nl

Programmacommissie:

René Horsten, T: 06 22468910
E: rene.horsten@ivnroermond.nl

Vertrouwenspersoon:

Rikie Verhagen, T: 0475-464767
E: rikie.verhagen@ivnroermond.nl

Redactie Het Schrijvertje:

Frans Hendriks, T: 0475 503291
E: hetschrijvertje@ivnroermond.nl

Webmaster: E: webmaster@ivnroermond.nl

Fotomaster: E: fotomaster@ivnroermond.nl